

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії та філософії
Кафедра філософії та соціальних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГІКА

Галузь знань 08 Право

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Затверджено на засіданні кафедри
філософії та соціальних наук
Протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.

м. Суми – 2019

1. Анотація до навчальної дисципліни

Логіка є дисципліною, яка вивчається за вільним вибором студентів. Логіка є однією з фундаментальних навчальних дисциплін, оскільки її вивчення сприяє усвідомленню майбутніми фахівцями значення й ролі міркування в практиці тлумачення норм права, доведення й спростування в юриспруденції та у повсякденній людській комунікації. Викладання логіки передбачає ознайомлення студентів з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу правового знання та інтерпретації формалізованої мови науки логіки у сфері права.

Предметом логіки виступають форми думки при правильному мисленні і закони, за якими відбувається мислення в пошуках істини.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є забезпечення базової підготовки студентів в сфері формування системи знань про основні закони і форми логічного мислення, формування свідомого ставлення до процесу правильного мислення за допомогою наукових понять і термінів, ознайомлення студентів з логічною теорією мислення.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомити студентів із теоретичними основами логіки як філософської науки про процедуру правильного, аналітичного, критичного мислення; способами його організації та законами, дотримання котрих забезпечує формальну правильність здійснення інтелектуальних операцій і є умовою їх практичної ефективності;
- на понятійному рівні розкрити студентам тенденції історичного розвитку логіки як галузі філософського та методологічного знання;
- навчити студентів практичним навичкам формування логічної культури мислення; критичного аналізу соціологічних текстів; побудови нормованих повідомлень; освоєння прийомів формування логічної аргументації при проведенні соціологічного дискурсу.

3. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

- знати особливості підходу формальної логіки до вивчення своєї предметної області;
- знати гносеологічні та методологічні засади розвитку логіки як філософської науки, принципи класифікації логічних теорій;
- знати об'єкт та предмет вивчення науки логіки, основні формально-логічні закони та форми мислення, логічні підстави теорії аргументації та форми розвитку наукового знання, основний зміст рекомендованої літератури;
- знати основні форми абстрактного мислення та логічні закони, які виражають суттєві зв'язки між думками в процесі міркувань;
- знати особливості та різновиди логічних помилок в усній та письмовій мові, правильні шляхи спростування цих помилок;
- знати логічні принципи у дії при рішенні змістовних проблем, зокрема у діяльності повсякденного спілкування та написанні наукової роботи;
- знати логічні основи аналізу мови як засобу виразу думок, семіотичні та логічні принципи побудови формалізованої мови науки логіки;
- знати способи визначення істинності висловлювань в залежності від прагматичних, семантичних, психологічних та ін. контекстів;
- знати правила виконання логічних операцій над поняттями, висловлюваннями, умовиводами; логічні способи доведення та спростування, прийоми ведення дискусій та полемік.

вміти:

- виводити раціональні висновки з наявної інформації відповідно до правил і законів логіки;
- витлумачувати правові документи;
- логічно грамотно будувати свої міркування і знаходити помилки в міркуваннях опонентів;
- конструювати коректну аргументацію; розпізнавати прийоми маніпулювання з боку співрозмовника і протистояти їм; застосовувати логічні методи у процесі розслідування злочинів;
- виявляти міркування, вихідні положення і наслідки, що містяться в тексті;
- виявляти найтипівіші випадки порушень законів логіки, що зустрічаються в літературних творах, документальних текстах, в публічних промовах;
- наводити власні приклади, що ілюструють знання студента про специфіку логічної організації форм абстрактного мислення;
- здійснювати самостійно логічні операції над поняттями, висловлюваннями, умовиводами;
- знаходити власні аргументи для доведення істинності певних тверджень (тез) і спростування хибності певних тверджень;
- вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- вміти критично аналізувати сучасні юридичні проблеми на основі засвоєного логічного знання;
- вміти правильно формулювати запитання;
- визначати тип логічних помилок, що виникають внаслідок порушення логічних законів, в текстах та процесі ведення дискусії;
- вміти здійснювати логічний аналіз нормативно-правових актів;

- вміти застосовувати критичне мислення до аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення

Комунікація:

- чітко, послідовно і несуперечливо формулювати свої думки, дохідливо і переконливо робити висновки,

- володіння навичками логічної побудови наукового тексту, усного мовлення, уміння аргументувати свою наукову, громадянську та професійну позиції;

- відкритість до діалогу; здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді;

- здатність використовувати набуті знання, володіти розвинутою культурою мислення, вміти ясно і логічно висловлювати свої думки як усно, так і письмово;

- обґрунтовувати засобами логіки розв'язання практичних завдань, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю;

- презентувати результати інтелектуальної праці та здійснення самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;

- розпізнавати прийоми маніпулювання співрозмовником і протистояти;

- здатність використовувати науковий стиль викладу думок, специфіку наукового пізнання, принципів евристики;

- здатність до використання логічних основ ораторської, полемічної майстерності.

4. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
семінарські заняття / практичні	18
самостійна робота	54

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	081 Право	3	вибіркова

Тематика курсу

Тема	кількість год.			самос. роб.
	лекції	практ. заняття	конс.	
Розділ 1. Вступ до логіки.				
Тема 1. 1. Предмет, структура і завдання логіки.	2	2	-	8
Тема 1.2. Екскурс в історію розвитку логіки.	2	2	-	6
Розділ 2. Основні форми і закони мислення.				
Тема 2.1. Поняття як форма мислення.	2	2		8
Тема 2.2. Судження як форма мислення.	2	2	2	8
Тема 2.3. Основні закони логіки	2	2	-	6
Тема 2.4. Умовивід як форма мислення	2	2		6
Розділ 3. Логічні основи практичної та соціально-комунікативної діяльності.				
Тема 3.1. Доведення та спростування як логічні	2	2	-	4

операції (логічна теорія аргументації).				
Тема 3.2. Логічні основи ведення суперечок (еристика).	-	2	-	4
Тема 3.3. Логіка формування нового знання. Парадокси наукового пізнання.	-	2	2	4
Всього:	14	18	4	54

5. Політика курсу

Письмові роботи:

Планується виконання здобувачами вищої освіти декількох видів письмових робіт: есе або рефератів з питань, винесених на самостійне вивчення, письмових тестових завдань, письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань (за вибором здобувача вищої освіти).

Академічна доброчесність:

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на *засадах академічної доброчесності* – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових (творчих) досягнень.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські (практичні) заняття курсу. Студент виконує завдання, які зазначено в силабусі, вчасно. Всі завдання курсу повинні бути виконаними, незважаючи на причину відсутності студента на занятті.

6. Рекомендована література

Першоджерела

1. Аристотель. Перша Аналітика / Зібрання творів. – М.: Видавництво «Думка», 1998. – т. 2. – С.117-254.
2. Аристотель. Друга Аналітика / Зібрання творів. – М.: Видавництво «Думка», 1998 – т. 2. – С.255-346.
3. Аристотель. Метафізика // Зібрання творів. – М: Видавництво «Думка», 1998 – т. 1. – С.63-308.
4. Бэкон Ф. Новый Органон. // Сочинения в двух томах. – Т. 2. – М.: Мысль (Философское наследие), 1978. – 569 с.
5. Гегель Г.В.Ф. Энциклопедия философских наук. Наука логика: В 3 тт. – М., 1974. – Т.1.
6. Декарт Р. Міркування про метод: щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках. / Рене Декарт; пер. Андрушко В., Гатальська С. – К.: Тандем, 2001. – 104 с.
7. Лейбниц Г.В. Теория познания, методология, логика и общая теория науки. // Лейбниц Г. В. Сочинения, в четырёх томах. – Серия: Философское наследие. – М.: Мысль, 1984. – 734 с.
8. Поппер К. Логика и рост научного знания (избранные работы). / К. Поппер – М.: Прогресс, 1983. – 605 с.
9. Потебня А. А. Мысль и язык. / А.А. Потебня– К.: Синто, 1993. – 191 с.
10. Рассел Б. Введение в математическую философию. / Б. Рассел – М.: Гносис, 1996. – 240 с.
11. Фреге Г. Логика и логическая семантика: сборник трудов. // Пер. с нем. Б.В.Бирюкова под ред. З.А.Кузичевой: Учебное пособие для студентов вузов. – М.:Аспект Пресс, 2000. – 512 с.

Основна

1. Алексюк І. А. Логіка: практичні завдання і контрольні запитання / І. А. Алексюк. - К. : Четверта хвиля, 1997. - 91 с.
2. Арутюнов В. Х., Кирик Д. П., Мішин В. М. Логіка: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 1997. - 88 с.
3. Бандурка О.М., Тягло О.В. Курс логіки. – К.,2002 – 236 с.
4. Богдановський І.В., Льовкіна О.Г. Логіка: Опорний конспект лекцій. – К.: МАУП, 2004. – 172 с.
5. Гасяк О. С. Формальна логіка : короткий словник-довідник / О.С. Гасяк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. – 200 с.
6. Гнатюк Я.С. Основи логіки: Навчальний посібник - Івано-Франківськ: Видавець І.Я.Третяк, 2009. - 304 с.
7. Готинян-Журавльова В.В. Навчально-методичний посібник до вирішення задач з логіки для студентів заочного відділення філософського факультету та студентів нефілософських факультетів / В. В. Готинян-Журавльова - Одеса: «Одеський національний університет імені І.І. Мечникова» 2014. – 189 с
8. Гуссерль Э. Логические исследования. Прологомены к чистой логике. - К.: Вентури, 1995. - 256 с.
9. Жеребкін В.Є. Логіка. – 8-е вид., стереотип. – К.: Знання, 2005. – 255 с.
10. Ерышев А.А., Сластенко Е.Ф. Логика: Конспект лекций. – К.: КМУГА, 1999. – С. 13-23.
11. Збірник вправ і задач з логіки: Методичні рекомендації /Укл. С.Ф. Марценюк. - К.: Вища школа, 1994. – 52 с.
12. История логики. Учеб. пособие /Берков В.Ф. - Минск, 2001 – 231 с.
13. Ішмуратов А. Т. Вступ до філософської логіки: Підручник для студентів і аспірантів. – К.: Абрис, 1997. – 350 с.
14. Капітон В.П., Капітон О.В. Логіка в поняттях і схемах: - Наочний посібник Дніпропетровськ: Дніпропетровська державна фінансова академія, 2009. – 81 с.
15. Кислюк К. Логіка : конспект лекцій / К. Кислюк. – Київ : Кондор, 2016. – 92 с.
16. Конверський А.Є. Логіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Український Центр духовної культури, 2003. – 320 с.
17. Лакатос И. Доказательства и опровержения. Как доказываются теоремы. - М.: Наука, 1997. - 152 с.
18. Логіка для правознавців [Текст] : навч. посіб. / [О.О. Бандура, О.І. Гвоздік, В. М. Кравець та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. – 144 с.
19. Логіка: практикум для студентів усіх спеціальностей /Укладачі: Є.Ф. Сластенко, Т.Д. Суходуб, С.М. Ягодзінський, М.Л. Воронін – К.: НАУ, 2004. – 108 с.
20. Мельников В. Н. Логические задачи. - Одесса: Вища школа, 1998. - 344 с.
21. Мозгова Н. Г. Логіка: Навч. посіб. 2-е вид. – К.: Каравела, 2011. – 248 с.
22. Навчально-методичний посібник з дисципліни „Логіка” для студентів економічних спеціальностей денної та заочної форм навчання/ Уклад. Н.І.Дяченко, Н.О.Поліщук. – Красноармійськ: КП ДонНТУ, 2010. – 96 с.
23. Павлов В.І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументаціях. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 408 с.
24. Повторєва С. М. Словник з логіки / С. М. Повторєва. – Львів: «Магнолія 2006»,

2009. – 196 с.

25. Попович М. В. Логіка і наукове пізнання. - К.: Наукова думка, 1994. - 156 с.
26. Руденко К. П. Логіка. - К.: Вища школа, 1996. - 320 с.
27. Ряшко В.І. Логіка: навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.
28. Синиця А. С. Логіка: навч. посіб. / А. С. Синиця. – Л.: ЛДУФК, 2012. – 234 с.
29. Сластенко Е.Ф., Ягодзінський С.М. Логіка: Навчальний посібник. – К.: НАУ, 2005. – 192 с.
30. Тарелкін Ю.П. Основи формальної логіки. – Суми, 2001. – 92 с.
31. Титов В.Д. Логіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Д. Титов, С.Д. Цалін та ін. – Х.: Право, 2008. – 208 с.
32. Тофтул М.Г. Логіка. Посібник для вищих навчальних закладів – К.: Видавничий центр «Академія», 1999. – 336с.
33. Тофтул Н. Г. Логіка: Посібник. Для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Академія, 1999. - 336 с.
34. Тягло О.В. Логіка з елементами курсу критичного мислення. – Харків, 1998. – 214 с.
35. Хоменко І.В. Еристика: Мистецтво полеміки. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 192 с.
36. Хоменко І.В. Логіка – юристам. – К.: Четверта хвиля, 2003. – 250 с.
37. Шепетяк О. М. Логіка. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Олег Шепетяк. – Київ: Фенікс, 2015. – 256 с.

Програмне забезпечення та інтернет-ресурси

<http://philosophy.pu.ru/index.php?id=349>
<http://philosophy.pu.ru/index.php?id=130#humanities>
<http://metod.philos.rsu.ru/umat.htm>
<http://www.humanities.edu.ru/db/sect/46/5>
<http://philosophy.mipt.ru/textbooks/uchebnikonline/>
<http://www.mipt.ru/study/diff/phylosophy/phyhistory.html>
<http://elibrary.ru/defaultx.asp>
<http://zagadki.org.ua>
<http://pidruchniki.ws>